

Folketingets Retsudvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300

Fax. 3393 2518

E-mail vfm@vfm.dk

ECO/ J.nr. 2008-9843

Dato: 5. februar 2009

Under henvisning til Folketingets Retsudvalgs brev af 23. januar 2009 følger hermed velfærdsministerens endelige svar på spørgsmål nr. 366 (REU Alm. del).

Spørgsmål nr. 366:

"Ministrene bedes oversende deres talepapirer fra samrådet i Retsudvalget den 22. januar 2009 vedrørende samrådsspørgsmål Å (Anbringelse af børn i fængsler og arresthuse med voksne)."

Svar:

Velfærdsministerens talepapir til samrådet vedlægges.

Karen Jespersen

/ Nina Eg Hansen

Bilag vedlagt: Det skriftlige grundlag for Velfærdsministerens tale ved åbent samråd i Folketingets Retsudvalg torsdag d. 22. januar 2009 kl. 15.00 om REU alm.del - samrådsspørgsmål Å (Anbringelse af børn i fængsler og arresthuse med voksne).

Velfærdsministerens talepapir ved åbent samråd i Folketingets Retsudvalg d. 22. januar 2009 kl. 15.00 vedrørende samrådsspørgsmål Å (Anbringelse af børn i fængsler og arresthuse med voksne).

DET TALTE ORD GÆLDER

Danmark skal selvfølgelig leve op til artikel 37 i FN's børnekonvention, om at børn, der er berøvet friheden, skal holdes adskilt fra voksne. For at leve op til børnekonventionens målsætning skal unge under 18 år, der er varetægtsfængslede, så vidt det er muligt, anbringes på sikrede afdelinger i varetægts-surrogat. Når det er nødvendigt at anbringe børn og unge i arresthuse eller fængsler, skal de som udgangspunkt afskærmes fra voksne. Som Justitsministeren har redegjort for i sit indlæg, er der allerede stor opmærksomhed herpå i Kriminalforsorgen.

I forhold til de sikrede pladser er vi i den situation, hvor der i dag ikke er pladser nok. Statistikken på området viser, at der, på trods af udvidelsen i 2005 og 2007, var 164 unge, som blev afvist på grund af pladsmangel i 2007. En konsekvens heraf er bl.a., at unge bliver anbragt i arresthuse og fængsler.

Det er et klart kommunalt ansvar, at løse dette problem. Det er således kommunerne, der - i forbindelse med kommunalreformen - har fået ansvaret for at sikre det nødvendige antal sikrede pladser. Da de sikrede pladser er landsdækkende, har Regionsrådet samtidig pligt til at koordinere kapaciteten og sammensætningen af de sikrede pladser på landsplan. Spørgsmålet om behovet for yderligere sikrede pladser, skal derfor tages op mindst en gang om året i forbindelse med kommunernes og regionernes rammeaftaler.

Kommunerne og regionerne indgik nye rammeaftaler i oktober 2008, og de har her aftalt, at der skal etableres 15 nye pladser. Det er positivt og tyder på, at kommunerne rent faktisk vil leve op til deres nye forpligtigelse til at sikre, at der er det nødvendige antal sikrede pladser.

Staten har også løbende gjort en stor indsats for at støtte op om kommunernes og regionernes indsats, bl.a. ved økonomisk at støtte etablering af nye pladser. Senest er der på finansloven for 2008 afsat 16 mio. kr. til etablering af nye pladser. Samlet set er antallet af pladser mere end fordoblet siden år 2000. Alene i 2005 blev antallet af pladser udvidet med 25 og i 2007 blev der etableret yderligere 5 pladser.

Som sagt, er der løbende sket en ganske voldsom udvidelse af antallet af sikrede pladser. Problemet har blot været, at behovet for sikrede pladser er steget hurtigere end udvidelserne i antallet af pladser. Når efterspørgslen efter sikrede pladser stiger hurtigere end udbygningen, skyldes det flere ting:

For det første, at antallet af anbringelser i varetægtsurrogat har været kraftigt stigende. Således er der sket en fordobling i antallet af anbringelser i varetægtsurrogat på de sikrede afdelinger fra 2000 til 2007.

For det andet, at der har været en markant stigning i det antal dage, de unge anbringes i varetægtsurrogat. Det gennemsnitlige antal opholdsdage er således steget fra 30 i 2000 til 51 i 2007. Dette er også medvirkende til, at presset på sikrede pladser stiger.

Og for det tredje, at en del af de unge, som har fået en dom, optager pladser på de sikrede afdelinger, mens de venter på at Kriminalforsorgen og kommunerne finder pladser, hvor de unge kan afsone dommen.

Problemet med ventetider tages op i udvalget om styringsprincipper for og brugen af de sikrede afdelinger. En ændring af finansieringen vil kunne påvirke kommunernes incitament til at nedbringe ventetiderne på sikrede afdelinger. Vi arbejder derfor med en løsning, hvor den enkelte kommune kommer til at betale, mens de unge venter på de sikrede afdelinger.

Problemerne med manglen på sikrede pladser skal imidlertid ikke blot løses ved at udvide antallet af pladser og sikre bedre brug af de eksisterende pladser.

Det er nødvendigt også at se på, hvordan vi kan forebygge, at unge havner i kriminalitet, så vi bremser tilgangen af unge, der bliver varetægtsfængslede.

Forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet er et væsentlig problem, og en effektiv og omfattende indsats på dette område har stor betydning for den enkelte unge og for samfundet som helhed.

Vi ved fra forskningen, at manglende skoletilknytning og manglende uddannelse er væsentlige risikofaktorer i forhold til kriminalitet. Derfor er hele indsatsen for at forebygge, at svage unge falder fra på ungdomsuddannelser, fx brug af mentorordninger, også relevant i forebyggelsesindsatsen.

Jeg vil også gerne kort nævne nogle af de initiativer på det sociale område, som kan medvirke til at forebygge kriminalitet.

En del af de unge, der begår kriminalitet, har sociale problemer. Den styrkede generelle sociale indsats overfor børn og unge med problemer, får derfor også betydning for kriminelle unge. Med anbringelsesreformen er der strammet op på kravene til sagsbehandlingen, kontrollen med kommunerne er øget, og der er gennemført en massiv efteruddannelsesindsats i forhold til sagsbehandlere. Anbringelsesreformen, som blev gennemført med et bredt flertal, trådte i kraft i 2006. Anbringelsesreformen løste dog ikke alle problemer, hvorfor vi nu skal i gang med Barnets Reform. Jeg er sikker på, at vi vil se positive resultater af de to reformer i de følgende år.

Specielt i forhold til kriminelle unge, er det vigtigt, at deres forældre inddrages og påtager sig et ansvar for deres børns opdragelse og handlinger. Nogle forældre opgiver at opdrage på deres teenagebørn, enten fordi de helt har opgivet, eller fordi de ikke har viden og redskaber til at opdrage disse ofte utilpassede unge. For at få disse forældre på banen, har kommunerne fået forskellige redskaber, de kan bruge over for forældrene og til de unge selv.

I 2006 indførte vi et forældreoplæg, så kommunerne fik mulighed for fx at pålægge forældre at følge deres barn i skole, møde op til vigtige møder med

relevante myndigheder eller deltage i et forældreprogram. Den lovgivning vil jeg nu styrke med lovforslaget om forældre- og ungepålæg, som fremsættes sidst på måneden, så kommunerne fremover *skal* anvende forældreplægget, når det er relevant. Med lovforslaget indføres også et ungepålæg, så kommunerne fx kan pålægge unge at tage imod en kontaktperson, møde op i skole eller rydde op efter hærværk. Lovforslaget giver kommunerne mulighed for at tilrettelægge en mere insisterende indsats over for utilpassede unge.

Vi har lige afsat 40 mio. kr. til forældreprogrammer. Formålet med forældreprogrammerne er at styrke forældrenes kompetencer og give dem selvtillid til at tage ansvar for familiens velfærd. Med forældreprogrammerne får forældrene nogle redskaber, der bl.a. kan bruges over for utilpassede unge.

Endvidere har vi afsat 56 mio. kr. til et forsøg med behandlingsprogrammet MultifunC, som retter sig mod kriminelle unge. Behandlingsprogrammet indebærer, at de unge anbringes på en særlig institutionstype i 6-9 måneder, hvor man kombinerer indsatsen over for de unge med en intensiv inddragelse af forældrene i forløbet gennem brug af forskellige forældreprogrammer, fx MST, med henblik på at de unge skal tilbage til forældrene efter forløbet. Efter institutionsanbringelsen sker der en tæt opfølgning af familien og de unge i 6-9 måneder. Jeg venter mig meget af dette forsøg.

For at styrke indsatsen over for kriminelle unge og forebyggelse af kriminaliteten har regeringen, som også nævnt af justitsministeren, nedsat en kommission vedr. ungdomskriminalitet. Jeg forventer, at nogle af de forslag kommissionen fremlægger i første halvdel af 2009, vil medvirke til at færre unge ender i kriminalitet og dermed bliver varetægtsfængslede.

Det er vigtigt, at kommunerne har incitament til at forebygge, at de unge ender i kriminalitet.

Kommunerne gør allerede en stor indsats, for at forebygge kriminalitet blandt unge, men jeg er sikker på, at de kan blive endnu bedre.

Som led i finanslovsaftalen for 2009, er der nedsat et udvalg, der skal se på finansieringsreglerne for afsoning og anbringelse af unge kriminelle.

Som reglerne er i dag, har kommunerne ikke direkte udgifter, når unge placeres i varetægtsurrogat på en sikret afdeling, fordi udgifterne fordeles blandt alle kommuner. Det samme gælder, når unge anbringes i arresthuse eller fængsler, hvor staten betaler udgifterne.

Den enkelte kommune har derfor måske ikke en tilstrækkelig økonomisk fordel af at opprioritere den forebyggende indsats, idet de alligevel skal betale for de andre kommuners unge på sikrede afdelinger. Og de har slet ingen udgifter, når de unge ender i fængsler og arresthuse. Hvis det skal komme den enkelte kommune til gode, at gøre en effektiv forebyggende indsats, skal der være en sammenhæng mellem denne indsats og de udgifter der følger af, at unge begår kriminalitet.